

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

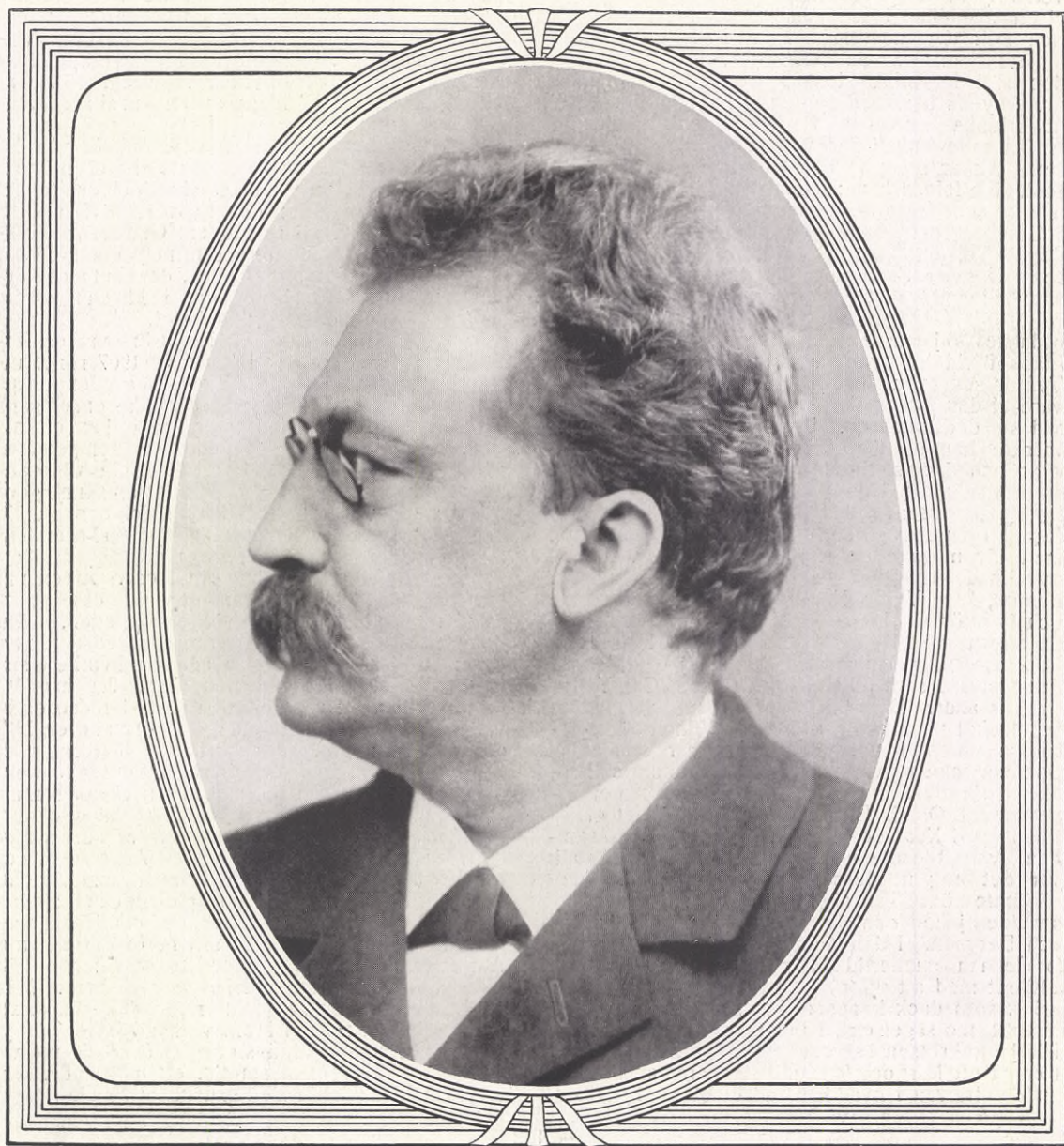

BODASJÖN I VÄSTERGÖTLAND. — FOTOGRAF ALBERT LARSSON, NYGÅRD.

18:DE ÅRG.

DEN 10 DECEMBER 1916

N:o 11

Efter porträtt.

Vitalis Norström

Kliché: Bengt SJ/versparre.

VITALIS NORSTRÖM †.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Dödens lie far hårdt fram bland våra store. Knappt har den svenska skådespelarekonstens i vissa hänseenden främste man vigts till den sista vilan, förr än underrättelsen ingår, att den nutida svenska filosofien förlorat en af sina mest impuls-givande banbrytare: på eftermiddagen den 29 november afled i sitt hem i Alingsås En af de aderton, professorn i filosofi vid Göteborgs Högskola, fil. dr *Vitalis Norström*. Längre hade han varit sjuklig, men ingen anade dock att slutet var så nära; det var en lunginflammation, som tillstötte och släckte lifslågan.

De yttre dragen af *Vitalis Norströms* lefnad förete intet anmärkningsvärdt. Han var född på Vänerens strand i den lilla staden på Dal, där fadern *Anders Norström* var landmätare. Modern hette *Charlotta Johanna Ljungberg*. Efter att 1873 ha aflagt mogenhetsexamen vid Karlstads läroverk, inskrefs han samma år som student i Upsala, aflade därstädes filosofie licentiatexamen 1883 och promoverades två år senare till filosofie doktor på grund af en afhandling i den boströmska filosofiens anda och stil: "Om undersökningar af den gifna verklighetens form". Samtidigt förordnades han till docent i teoretisk filosofi. De närmast följande åren synes han med synnerlig iver ha ägnat sig åt kritiska studier af *Herbert Spencers* filosofi, hvilka satte frukt i flera af tryckta utgifna skrifter. Hans tankar tyckas tillika ha gått i riktning af en teologisk lefnadsbana: 1888 tjänstgjorde han en del af året som lektor i kristendom vid realläroverket i Göteborg och aflade ännu så sent som 1890 akademiskt disputationssvar inför teologiska fakulteten i Upsala. Samma år höll han i Göteborg ett antal filosofiska föreläsningar på uppdrag af styrelsen för därvarande "undervisningsfond" och förordnades följande år att upprätthålla undervisningen i filosofi vid den nyupprättade högskolan därstädes. Två år senare utnämndes han till förste innehafvare af den filosofiska lärostol därstädes han ännu vid sin död innehade. Under de följande åren utmärkte han sig för ett synnerligen rikt författarskap, och stack så till vida af mot sina yrkesbröder, att han gärna klädde sina tankar i ett allmänfattligt språk och utan räddhåga polemiskt och kritiskt ingrep i dagens strider. Framför allt härigenom, men äfven genom det tillmötesgående af tidens nyvaknade religiösa behof, som kännetecknade honom, kom *Vitalis Norström* att utöfva ett större och framför allt bredare inflytande på sin samtid än någon svensk filosof före honom. I afseende på filosofisk ståndpunkt kan det ej betvivlas att han startade som fullblodsboströmian i *Carl Yngve Sahlins* anda. Därbredvid har han mottagit en betydelsefull påverknings af *Pontus Vikners* ädla religiösa personlighet. Sedermera har studiet af *Spencer* icke blifvit utan spår. Därefter och kanske därbredvid synes han — kanske under påverkan af *O. E. Burman* — ha gjort det grepp tillbaka till *Kant* och *Fichte*, som verkat den samtida tyska filosofiens pånyttfödelse. Framför allt var det nog ur dessa brunnar han öste. Men därjämte sökte han sig tillbaka till *Plato* och försmädde ej heller modärna tänkare som *Nietzsche* och *Bergson*. I denna mångsidiga orientering förlorade han emellertid aldrig sig själf, utan sträfvade alltjämt med att utforma en egen filosofisk världsåsikt, som dock knappast kan sägas föreligga i en logiskt motsägelsefri, i hufvudsak afslutad form. I lärjungekretsen har han så sent som den 11 april i år på ett kort och kärnfullt sätt sammanfattat sin andes sträfvan i hvad han kallade ett andligt testa-

mente: "Jag går med på den gamla metafysikens öfvergång i kunskapslära med *Kant*, och jag anser, att kunskapslärans successiva utveckling till värde-lära, hvarvid den icke uppger sin kunskapsteoretiska natur, utan endast fullkomnar den, är nutidens verkliga framsteg. Men till detta framsteg knyter sig en oerhörd förlust: i det hela stannar man vid abstraktionen och prisar teismen. Det har den tyska filosofien gjort. Den har stannat vid de logiska, psykologiska och naturvetenskapliga normerna — lagarne för allt mänskligt tänkande och forskande, men de ha prisgifvit själfva realiteten i den andliga världen: personligheten såsom sådan. Filosofiens närmaste uppgift är att åstadkomma en värdeidealism, som icke utesluter, utan i sig upptager personligheten i dess hela fullhet — d. v. s. en värdeidealism med Gud och icke utan Gud."

Det är nog icke så lätt för icke-fackmannen att af denna koncentrerade formel bilda sig en föreställning om kvintessensen af det *Norströmska* filosoferandet. Kanske förstår man bättre, om det säges, att detta var antinaturalistiskt och anti-intellektualistiskt. Dess objekt är icke verkligheten utan kunskapen och kulturen. Det absoluta är icke ett kunskapsobjekt, utan en kunskapsföretättning fattbar i känslan. Det absoluta framträder såsom det levande grundvärdet för vårt lif, men är ingen "sann" verklighet. Naturen är en bild af verkligheten för människan och den får sin begriplighet i historien och kulturen, hvilka återigen få sin mening i religionen. Gud såsom verklig, men relativ är historiens princip och hänvisar på de högsta idéerna, det goda, det sanna och det sköna såsom olika brytningar i känslan af det öfverlogiska enhetliga grundvärdet.

Ingen skall bestrida, att *Norström* var en formmästare som få. Då han år 1907 rönt utmärkelsen att bli invald i Svenska akademien på den efter *Gustaf Ljunggren* lediga platsen, en gång innehafd af *P. A. Atterbom*, yttrade han om sig själf, att han var invigd endast i en tempeltjänst nämligen sanningens och att han icke tilltrorde sig att bjuda någon annan skönhet än sanningens själfvuxna dräkt. "Hvilket ädelt skick denna dräkt kan äga", yttrade i anslutning härtill akademiens direktör i sitt svar, "har ni emellertid ådagalagt genom den bild, ni nu har gifvit oss. Äfven under eder föregående verksamhet visade det sig, att, då ni med oförtröttadt nit sökte sanningen, skönheten själfmant infann sig som eder ledsagarinna, och med själfständigheten i edert tankearbete står eder manliga stil i nära frändskap. Jag har låtit mig berättas, att eder bildrika fantasi redan då ni var barn lät eder omgifning i eder ana en blifvande skald; den, som hört edra föredrag eller läst edra skrifter märker fullväl, att dessa förväntningar hafva gått i fullbordan, ehuru icke på samma sätt som man i eder barndoms dagar tänkte sig".

Johan Vitalis Abraham Norström sörjes närmast af efterlevande maka, född *Andersson*, och tre barn. Men lika djup och innerlig som deras är de lärjungars saknad, som plötsligt sett sig beröfvade den bästa bland lärare, och den Högskolas, som med honom förlorat sitt berömdaste namn. Allt efter olika ståndpunkter kan omdömet utfalla olika om *Norströms* storhet som tänkare. Men att han var en stor uppfostrare, skall ingen drista draga i tvifvelsmål. Därom vittnar bäst det inflytande han under åtminstone ett årtionde utöfvat på hela sin svenska samtid, ett inflytande, som förvisso icke upphör med hans lekamliga bortgång.

FEDOR.

FÖR HVAR 8 DAG AF **MARIKA STJERNSTEDT.**

PÅ sjukhuset, som var speciellt apterad för sårade med ansiktsskador, förevisade öfverläkaren fotografier af patienterna, sådana de sett ut, när de först togos in. Omkring honom trängdes intresserad de besökande, det var några amerikanska journalister, en gammal ryss med långt grått skägg, och så ett par damer.

— Förskräckligt, mumlade de.

Ty var det verkligen människor, dessa fotografier framställde? Ansiktena: gapande, blodiga hål på den plats, där mun och näsa varit; medan djupt inne bland vallar af sargadt kött, så liflöst, tycktes det, som kött utmalet ur en köttkvarn, ett öga kunde stirra fram, eller lyste plötsligt en rad tänder, fullständigt blottade som hos en dödskal.

— Det är en glädje, sade öfverläkaren med sin lugna, vänliga röst, en glädje för oss att följa resultaten af vårt arbete. Genom en serie operationer återställa vi småningom det mänskliga ansiktet, som här förlorat så godt som allt af sin naturliga prägel. Af en bit muskel från t. ex. armen forma vi en kind, en haka. Det som förvridits, rätas upp igen. När en del af ansiktet är läkt, öfvergå vi till nästa. Bit för bit framåt.

— Och det tar... inalles, lång tid?

— Det tar ett år, kanske mera, att skaffa en människa ett nytt ansikte, svarade öfverläkaren på frågan. Hör, tillade han, vändande sig till en af sjukvårdssoldaterna, bed nummer 157 komma hit.

Strax därpå stod 157 i det lilla mottagningsrummet. Läkaren pekade på ett af de värsta bland alla fotografierna och sade belåtet, med en klapp på axeln åt originalet:

— Här ha vi nu vår unge man efter ett års vistelse hos oss, försedd med ett nytt ansikte.

Vår unge man stod i gifakt, ty det var på ett militärsjukhus. Ansikte hade han, det kunde inte bestridas. Djupa blåroda ärr löpte härs och tvärs öfver det, visande hur det fogats ihop. Ett emalj-öga blänkte uttryckslost fram under ett egendomligt orörligt ögonlock utan hår. Det andra ögat, det riktiga, var vackert, vittnande om en gång ädel typ, där pannans linje fint löpt samman med den buktade näsans. Nu var näsan söndermald, hvad säger jag, näsan var ny, frammodellerad af brosk och muskler från arm eller ben — tafatt människoverk i all välmening, där naturens underverk en gång osökt danats. Men ett ansikte var det ju, jo, naturligtvis ett ansikte, och kanske strängt taget inte värre än ett och annat här i världen, som från början räknats för vanlottadt. Nej, kanske inte just värre...

— Nå, frågade doktorn vänligt, hur känner du dig, min vän? Det blir skönt komma hel ut i lifvet igen, inte sant?

— Ja, doktor, svarade patienten i gifakt, med läppar, som kommo hela ansiktet att strama till, när han talade.

— Du blir en lika omtyckt gosse, som du var före kriget, ska du få se! sade doktorn uppmuntrande.

På det svarade patienten ej, men i det riktiga ögat, den enda stackars kvarleva af hvad som en gång verkligen varit hans ansikte, kom ett uttryck, som stramt och hårdt tog afstånd från all tröst.

När han gått, smög sig en af damerna också ut ur rummet, medan amerikanerna dröjde kvar för att ifrigt söka förvärfva reproduktionsrätten till några af de mest uppseendeväckande bilderna.

Damen kom ut genom en dörr, hon valde den på måfå, den vette till en farstu, och där blef hon

stående, snyftande med näsduken för ögonen. Hon var glad hon kunnat hålla sig så länge nummer 157 såg henne. Hon var glad hon kunnat hålla sig medan hon, litet tidigare, passerat alla salarna, där patienterna ställt upp sig, i uppmärksam ställning, hvar och en intill sin bädd, när öfverläkaren och hans gäster trädde in. Hur många de alla varit visste hon ej, hade inte frågat, men som en mardröm mindes hon promenaden mellan dessa led af vanställda människor, några af dem med stora blottade ärr, några andra så helt ombundna, att af hufvudet endast blifvit ett rundt hvitt bylte med ett par små hål för att se eller andas. Hvad som doldes därunder fick man gissa sig till, om man kunde. Det hade varit tyst i rummen, den gamle ryssen hade delat ut cigaretter, här och hvar hade han också tryckt någon hand, mumlat några ord, som damen ej uppfattat. Och fort, fort hade man gått vidare, in i nästa sal, genom nästa dubbla rad af förstörda, af oigenkännliga människobeläten...

Damen såg upp och märkte med ens, att hon ej var ensam i farstun, där hon hamnat. Bredvid henne stod den gamle ryssen med det stora skägget. Han fumlade tafatt med sina glasögon och med sin näsduk, snöt sig därpå högljudt, började åter torka glasögonen och sade slutligen, det kom en smula tvärhugget:

— Hm, här blef också er litet för mycket, kan jag förstå?... Låt oss då lämna detta förskräckliga hus, välsignande dem, som göra sitt bästa för att bringa lindring, och om ni tillåter, madame, låt mig berätta er en historia, som kommit att kasta sin skugga öfver en nu gammal mans hela lif.

Han torkade än en gång sina glasögon och berättade därpå, medan damen och han trädde ut i det milda, guldföddande höstsolskenet, följande:

— En vinterdag mot slutet af Krimkriget, det måste ha varit i november eller december 1855, anlände en transport sårade soldater till mina föräldrars gård på landet i mellersta Ryssland. Jag var då en liten gosse, ännu knappt fyllda fem år, och jag hade den dagen, till min stora fröjd, fått vara ute flera timmar och leka i snön. Vintern kommer stundom tidigt till dessa mina hemtrakter, snön kan falla i veckotal, de grå byarna tyckas ligga hopkrupna i allt det hvita, och från skogarna smyga sig — eller smögo sig ännu då — de hungriga vargarna i flockar fram till människoboningarna. Jag var strängt förbjuden, just för vargarnas skull, att lämna gården, och en gammal lifegen — ty lifegenskapen upphädes först några år senare — var satt att vakta mig, husbondens ende son, hemmets bortskämde älskling.

Den gamle var oss tillgifven, och jag själf var innerligt fäst vid honom. Titta, Makar! ropade jag, och han beundrade då villigt den snöfästning jag och mina små kamrater byggde upp. Vi lekte krig. Det nu sedan 2—3 år pågående kriget syssetsatte naturligtvis mycket tankarna. Hvarje dag hörde jag min far tala om det, upphöja hjältarnas bragder och glädja sig åt den ära, som kom dem till del. För mig blef kriget sålunda ett underbart äventyr, farligt och spännande, och där man vann berömmelse såsom ingen annan stans. Men jag hade märkt, att min gamle vän Makar ej tyckte om det.

— Hvarför, Makar, hvarför? frågade jag, inte utan otålighet ibland.

Men han skakade endast på hufvudet, suckade och korsade sig.

Af en händelse fick jag en dag veta, att hans yngste son, Fedor, när kriget bröt ut blifvit nt-

»ÖRNUNGEN» PÅ GÖTEBORGS STORA TEATER.

En mer än ett afseende märklig teaterafton timade den 29 nov. på Stora Teatern i Göteborg i och med urpremiären i Sverige af Edmond Rostands "Örnungen" med Märta Hallström i titelrollen.

Den för Sarah Bernhardt och fransk publik skriina Napoleon-apoteosen, med dess själffallna förutsättning af patriotisk entusiasm i dess högsta möjlighet, buren af scenisk konst i jämnhöjd med känslan, ställe utomordentliga fordringar på och svårigheter för hvarje icke-fransk skådespelerska.

För en ung konstnärinna bör väl denna roll hägra på samma sätt som "Hamlet" för unga skådespelare, men de som våga sig an danaprinsen äro nog talrikare än de kvinnliga förmågor här i landet som ens själfva tro sig om att kunna axla kejsarsonens sorgmodigt veckade kappa. En af de få — om ej den enda — synes vara Märta Hallström, ett i vår teaterhistoria hittills rätt så okänt namn, som med ett slag vunnit en plats för sin konst.

skrifven till soldat, och att den gamle Makar däröfver blifvit aldeles förtviflad. Fedor var hans älskling, en vacker gosse, efter hvad jag senare hörde, och så begåfvad att det blifvit satt i fråga att kosta på honom undervisning. Men så hade min far inte ansett sig ha råd därtill, eller hvad nu eljes kom i vägen, kort sagt: kriget bröt ut, och när min far måste skicka ut några soldater, utvalde han bland andra Fedor. Kanske trodde han sig bereda den vackra unge mannen tillfälle att hedra sig, hvad vet jag. Till Makars sorg togs ej hänsyn. Och nu hade han ej hört af sonen på mer än ett år.

Men jag återgår till den vackra och blida vinterdag, då jag lekt i snön under Makars skyddande tillsyn. Det var midt under vår lek, som ett bud plötsligt kommit springande från byn för att meddela, att en transport sårade stannat där och sökte inkvartering. Jag minns hur min far kom ut på trappan till vårt stora hvita hus och gaf order om att alla släderna genast skulle köras hit upp; ty själf ville han härbärgera dessa fosterlandets tappra för-

MÄRTA HALLSTRÖM SOM HERTIGEN AF REICHSTADT.
Atelier Jonason, Göteborg, foto. för H. B. D.

Ty det kan oförbehållsamt sägas att en större framgång i ett så betydande arbete som "Örnungens" framförande i svensk vers med fransk verve endast mycket sällan bevittnas. Hvarje ingående bedömande af prestationen ur scenkritisk synpunkt ligger utanför li. 8. D:s område, men vi konstatera att presskritiken och publiken samstämmigt prisade den unga konstnärinnan och lyckönskade henne till den välförtjänta framgången i spetsen för Edmond Rostands svårhandterliga trupper, ett material som endast i en helt entusiasmerad fältherres hand kan leda till en så afgörande seger.

Märta Hallström är född 1892 på en egendom i Sörmland, gick i skola i Strängnäs, utbildades i K. Dramatiska Teaterns elevskola och har under ett år uppträdt i Helsingfors i en del roller — en kort biografi som har stora förutsättningar att växa ut med tiden.

svarare, och under sitt eget tak.

Hvilken rörelse det blef med ens! Spring i dörrar och farstur, öfver den vida gården till flyglarna, af hvilka just den ena, som rymde sex eller sju nu oanvända gästrum, skulle ställas i ordning. Skrik och rop, och inte så liten villervalla. Min mor, som nästan ständigt var sjuk, kom också ut; hon lät i en länstol bära sig öfver till flygeln, och tillsåg själf att halmen var frisk och lakanen rena till de sårades bäddar på golfvet. Och som skymningen började falla kom slädernas rad långsamt körande backen upp från byn. Körsvennerna hojtade, men de sårade voro tysta. Jag hade, trots förbud, smugit mig ut, och såg dem föras in i flygeln, många buros, några hjälpte stapplande hvarandra; nästan alla voro dödsbleka, med håliga ögon, och jag hörde Natalia, min sköterska, säga, att de voro aldeles förbi af den långa färden i öppna, obekväma slädar, och att min far sagt till, att han nu ville behålla dem i två veckor på egen bekostnad, sedan han sett i hvilket tillstånd de voro. Jag höll fast i Natalias kjol, jag darrade

af köld och fasa, men när hon med ens upptäckte mig och bannande ville bära in mig, började jag gråta så öfverlyjdt, att en af de sårade märkte mig och log tröstande.

Under den tid transporten vistades hos oss, dogo fem af de sårade. De flesta af dem hade undergått någon amputation och blifvit illa skötta — ja, illa skötta hade nog alla blifvit. Jag vistades emellertid uppe i huset och fick ej besöka flygeln. Min mor gick dit två gånger, men måste gå till sängs strax efteråt, emedan hon blifvit alltför upprörd. Min far däremot var där hvarje dag, bevakande, tillseende allt själf och med honom följde alltid Makar, bärande tobak, bröd, äpplen, som delades ut. Och hvar och en af de sårade frågade han då efter sin son Fedor. Han beskref honom utförligt, han frågade om och om igen, bönföll, lågmäldt för att ej störa någon, men utan att för-

MÄRTA HALLSTRÖM SOM HERTIGEN AF REICHSTADT.

Atelier Jonason, Gbg, foto. tör H. S. D.

tröttas. Min far gjorde ingen anmärkning om det, ryckte endast litet på axlarna åt gubbens envishet. Men ingen gaf den arme Makar någon upplysning.

Allt detta hörde jag af Natalia.

Så kom till slut tiden för transporten att fara vidare, och nu fick jag äntligen åter vara med.

De sårade hade bedt om, att sista kvällen de tillbringade på detta ställe, där så mycken godhet bevisats dem, skulle de få visa sin tacksamhet därför genom att komma upp i vår stora sal och sjunga för oss — det enda de hade att ge — och detta hade beviljats dem. Jag minns, att vi alla voro samlade, far, mor, mina systrar och jag, guvernanterna, inspektoren och bokhållarne, samt nästan allt tjänstefolket, bland hvilka naturligtvis Makar. Salen var ett ofantligt rum med väggarna afdelade i fält, på hvilka voro målade landskap i en gråbrun färgton. På bordet mellan fönstren hade

Foto. Rahm, Stilm.

Kliche: Teuffel SV/tesparre.

DEN FÖRSTA KINESISKA BESKICKNINGEN VID KONUNG GUSTAFS HOF.

ENVOYÉN D:R YEN WEI CHING och legationssekreteraren Tsias-ling C. L. Song.

Konungen mottog den 28 nov.

högtidlig audiens å Stockholms slott nyutnämnde kinesiske ministern vid svenska hovet *dr Yen Wei Ching*, som därvid fick öfverlämna sina kreditivbref. Ministern. som jämväl är ackreditevid det tyska kejsarhofvet, afreste den 5 dec. till Berlin. *Dr Yen* har tidigare som legationssekreterare varit knuten till det kinesiska gesandtskapet i Förenta staterna. I förbigående kan nämnas att ministern behärskar svenska språket.

man nu ställt höga silfverstakar med ljus, som flämtade och osade; men det stora bordet i salens midt var borta: där skulle de sårade taga plats.

Madame, tänk er nu deras inträde i denna sal! En sällsam skara under talgljusens gula och ovissa sken!... Det var lama, som andra buro, det var enbenta och halta; några kommo krypande på alla fyra, några hasade sig fram, amputerade tvärs öfver båda låren. Flera hade inga händer, några voro blinda, ett par af dem hade ansikten... å, ansikte!! Utan ett igenkännligt drag mer... Och midt på golvet slogo de sig alla ned, en hög af mänskligt elände, ur hvilken med ens sång begynte ljuda.

Hvad de sjöngo minns jag naturligtvis inte. Jag såg mer än jag hörde. Mina blickar häftade vid dessa varelser, utan att kunna släppa dem. De voro det första jag såg af kriget, det första verkliga, och mitt hjärta var marteradt såsom det aldrig varit det förut. Jag förstod inte själf hvad jag erfor. Jag ville röra mig, jag ville springa fram, kanske smeka, kyssa, men jag var som förlamad. Bredvid mig grät någon, snyftade kväfdt, kanske var det min mor, jag kunde inte ens se efter. Mina ögon voro torra och min strupe värkte.

Sången tystnade, förfriskningar bjödös omkring. Det fanns en bland de sårade, som inte hade någonting kvar af hela sitt ansikte mer än ett öga, djupt begräfdt i en röd, ännu knappt hopläkt köttmassa, och på munnen, öfver hvilken likväl gingo ett par hemskt vanställande ärr. Jag såg nu hur denne tog

Fortf. å sid. 171.

SISTA SKENORNA AF BORÅS—ULRICEHAMNS JÄRNVÄG SAMMANSPIKAS VID VARNUM. 1. Borgmästaren i Ulricehamn, greve Spens; 2. kaptan Asplund; 3. direktör Wenander, Dalsjöfors. Efter foto. för H. 8. D. af fotograf F. Mörck, Borås.

Räsläggningen på Borås—Gånghester—Ulricehamnsjärnvägen, hvilken utgått från banans båda ändpunkter, slutfördes den 22 nov. då den sista skenan påspikades vid Varnum i närvaro af järnvägens styrelse och ett antal inbjudna. Sedan borgmästaren i Ulricehamn greve C. V. Spens i ett kortare anförande erinrat om den stora betydelsen af den mellan de båda syskonstäderna Borås och Ulricehamn knutna nya förbindelseleden, fastslogs den sista skenan af grefvinnan Spens och fru trafikchef Hellroth, hvarefter ett fyrfaldigt lefve höjdes för järnvägens framtid.

En trupp värnpliktiga från Småland, förlagd som bevakning till en järnvägsbro, var den 30 november på väg in till Ljusdal. De tre omkomna värnpliktiga. — Foto. Rehnström, Ljusdal.

dal och följde därvid banan som här är dubbelspårig. Vikande undan för ett å linien kommande tåg gick truppen öfver till det bredvidliggande spåret där emellertid i samma ögonblick ett annat från motsatt håll kommande tåg rusade in. De flesta af truppen lyckades i sista ögonblicket kasta sig åt sidan, medan tre af dem öfverkördes, därvid erhållande så svåra skador att döden följde. De omkomna voro: n:r 284 Johansson (1), n:r 106 Karlson (2), n:r 290 Floor (3).

Foto. Nilson, Sölvesborg. Klipps Kem. A.-B., Brant Silfvergruvan, Sklm—Gbg. DEN SVÅRA MINEXPLOSIONEN I HÖRVIKS FISKLÅGE I HANÖBUKTEN D. 23 NOV. Bild från platsen där en mina landdrefs och exploderade vid stenen (X) som ursprungligen låg längre ut i vattret men stöckades och slungades in mot land. — De närmaste husen ligger o i kring 60 meter därifrån men fingo nästan alla fönster utslagna; i en butik på 250 meters afstand flög skyltönstret ut.

Amatörfoto. G. Lundberg, Göteborg.

PANSARBÅTEN "SVERIGE" förtöjd i Göteborgs hamn.

träffade en af besättningen öfvergifven dansk fiskekvass "Ternen" från Esbjerg, hvilken af vadlaget infördes till Smögen samt öfverlämnades till tullmyndigheterna.

Kvassen, som var något segelsliten och därjämte hade roderinrättningen i olag befann sig för öfrigt i godt skick.

Ombord funnos

Foto. Ridetius, Visby

Källa: *Tratt Silfversparre.*

MINFÄLT PÅ KAJEN I VISBY. Minor, ilandflutna vid Gotlands kust under en vecka.

48 lådor färsk isad kolja, hvilken sedan den omisats i Smögen sändes till Göteborg för försäljning.

Fyndet värderas till 15,000 kronor.

Till bild å sid. 175.

Vi återgifva här en bild af en relief i granit af *Erik Dahlberg*, hvilken är afsedd att placeras i en nisch i den stora trappuppgång, som förenar Erik Dahlbergs- och Aschebergsgatorna i Göteborg. Reliefen, hvilken kännetecknas af en med den historiska gestalten harmonierande kär och manlig hållning kommer på sin plats i nischen att omgivas af stora grofhuggna granitblock. Det vackra konstverket har utförts af den unga lofvande skulptrisen Ninnan Santesson, samt bekostats dels af en enskild mecenat, dels ur Lindbergska fonden.

Amatörfoto. C. P. Samuelsson, Smögen.

Källa: *Tratt Silfversparre.*

DEN AF ETT VADLAG SMÖGENFISKARE BÄRGADE DANSKA FISKEKVASSEN "TERNEN" — ett fynd på 15,000 kr.

ZITA

KEJSARINNA AF ÖSTERRIKE
DROTTNING AF UNGERN

KARL

KEJSARE AF ÖSTERRIKE
KONUNG AF UNGERN

EFTER SENASTE ORIGINALPORTRÄTT FRÅN HOFFOTOGRAF KOSEL, WIEN.

KEJSAR FRANZ JOSEF. Efter ett senaste porträtt från Wien.

Torsdagen i förra veckan ägde en hörtidlig sorgemässan rum i Katolska kyrkan i Stockholm öfver kejsar Franz Josef. Kyrkan var klädd i en praktfull sorgskrud, sorgdok klädde väggarne och koret, där den symboliska kistan stod, öfvertäckt af ett bärtäcke i svart med silverfransar. Vid kistans hufvudända syntes habsburgska dubbelmonarkiens vapensköld. Konungen, prinsarne Carl, Eugen och Wilhelm öf-

ENKESTORHERTIGINNAN ADELHEID AF LUXEMBURG (X) AFLIDEN DEN 24 NOV. Gruppbild af den nu aflidna, hennes sondotter, den nu regerande storhertiginnan Adelheid samt dennas moder, enkest. r. hertiginnan Maria-Anna, som först och felaktigt af pressen uppgafs vara nu afliden.

vervoro mässan, jämte ett stort antal diplomater och andra inbjudna. Biskop Bitter var officiant, assisterad af pastorerne Bexélius och von Geisel.

4. 8 D. STOCKHOLMSFOTOGRAF.

SORGEGUDSTJÄNST EFTER KEJSAR FRANZ JOSEF I KATOLSKA KYRKAN I STOCKHOLM. Längst fram i. h. sitter Konungen, de K. prinsarne på andra sidan.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöversparre, Sthlm—Gbg.

GENERALFÄLTMARSKALKEN VON MACKEN-
SEN, *hvars afgörande expedition mot Rumänien följdes
med spänning öfver hela världen.
Efter ett senaste fotografi.*

frigifningen ur lifegenskapen. Han gick alltid böjd, tyst, grubblande. Mig begagnade han hvarje tillfälle att bevisa hjälpsamhet och vänskap och jag besvarade innerligt hans tillgifvenhet. Men om krig talade vi aldrig mer.

Inom mig kände jag, att jag hatade och förbannade kriget. Jag förstod inte min far, när han — trots allt han sett — någon gång ännu kunde tala om det på det gamla sättet. Jag mins, att jag då betraktade honom förstulet och nästan skamset, som om jag ertappat honom — min älskade fader med en vanhederlig handling... Och det förefaller mig nu, då de gamla alla äro borta, och jag väl inte själf har så långt igen, att hela mitt lif fick sin riktning af minnet af Fedor, och att den bittraste förbråelse jag i dag kan rikta mot mig själf, madame, det är att jag inte nog hängaf mina lefnadsår åt kampen mot den mänsklighetens oändliga sorgeskälla, som kriget är.

Inom den engelska flottledningen hafva i dagarne vidtågande förändringar ägt rum. Sälunda har högste befälhafvaren öfver engelska storsjöflottan, amiralen, sir John Jellicoe utnämnts till förste sjölord efter sir Henry Jackson, som utnämnts till president för sjöofficersskolan i Greenwich. Chefen för första slagkryssareskadern amiralen sir David Beatty har öfvertagit posten som högste befälhafvare öfver storflottan.

Sir John Jellicoe har sedan fredsbrottet hösten 1914 stått i spetsen för den engelska storsjöflottan, hvilken under kriget haft sin basis i Scapa Flow vid Orkneyöarna och endast vid ett enda tillfälle i större utsträckning aktivt ingripit i krigshändelserna, nämligen i sjöslaget vid Jylland sistlidne maj månad när delar af densamma ilade amiral David Beatty, hvilken med sin slagkryssareskader invecklats i strid med tyska flottan, till undsättning. Som bekant tillskrefvo sig båda parterna äran af segern. Opartiskt sedt torde vinsterna och förlusterna å ömse sidor hafva vägt tämligen jämt. Genom sin personliga tap- perhet och sin såväl under denna strid som tidigare träffningar ådagalagda lysande ledareförmåga tillvann sig Beatty bland sina landsmän en vidtomfattande popularitet, hvilken nu fört honom fram till chefsposten vid engelska storsjöflottan. Mot amiral Jellicoes tidigare förvaltning af samma viktiga befattning har, i stort sedt, ingen kritik höjts. Hans öfvertagande af posten som förste sjölord anses komma att gifva ökad styrka åt den engelska flottledningen särskildt med hänsyn till initiativ och handlingskraft.

AMIRALEN SIR DAVID BEATTY, *i dagarne utnämnd till öfverbefälhafvare öfver den engelska storflottan, en tilldragelse som väntas medföra en större aktivitet gentemot den tyska flottan.*

ett glas, kastade hufvudet tillbaka litet och hällde ned glaset innehåll i denna hemska mun. Därpå vände han sig åt vårt håll, vred sig rundt, där han satt på golvet, såg med sitt enda dunkla öga rätt på mig — efter hvad jag tyckte — och började ensam sjunga en sång, som föreföll mig egen- domligt välbekant.

Han hade en stark och vacker röst. Sorlet, som småningom uppstått i salen, tystnade fullkomligt, alla hörde spändt på den sköna sången. Tänk er, madame, tänk er detta uppåt- vända ansikte, som inte längre är något mänskligt ansikte, fullt belyst af de osande, fladdrande ljusen, och ur hvilket dessa underbart gripande toner stiga, liksom tolkande en hel mänsklighets djupa ve! Tänk er!

Då hände något. Med ens reste sig gubben Makar ur ett hörn af rummet, där ingen lagt märke till honom, störtade fram till sångaren och föll på knä intill honom, högt ropande tre gånger — jag minns det väl:

— Fedor! Fedor! Fedor!

Han hade känt igen sin sons stämma, där det förmenats honom att känna igen hans ansikte.

Sången tystnade tvärt.

Vi sågo Makar med sina darrande gubbhänder smeka och smeka det stackars vanställda ansiktet därborta, och vi hörde Fedor mumla:

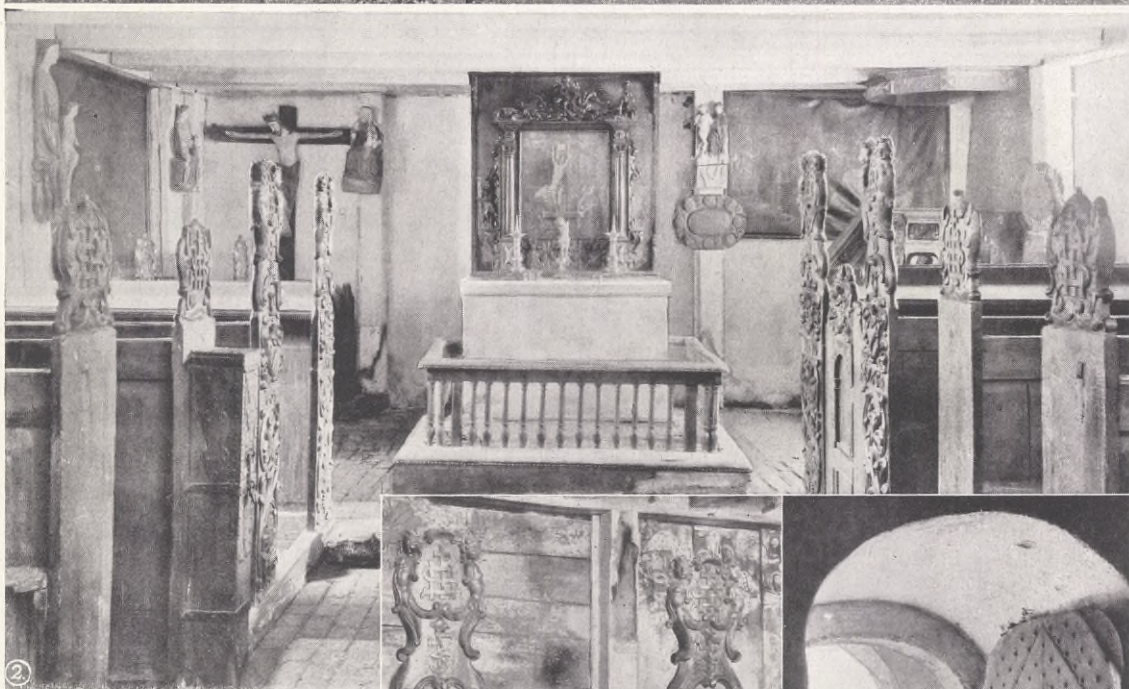
— Jag ville inte du skulle få veta det, far. Hvarför skulle jag nu sjunga? Jag skulle rest i morgon, det vore bättre du fått tro, att jag var död. Jag ville inte...

Men gubben kysste hans händer, lyfte upp hans händer och såg på dem med obeskriflig ömhet — den ena hade förfrusit och var förstörd — och svarade blott:

— Min son, min son!

Alla bröto emellertid upp, och jag minns ingenting mera. Vi behöllo naturligtvis Fedor hemma, men han leide icke vintern ut; han hade svåra inre skador, och han hade alltid själf förstått att han snart måste dö. Det var därför han velat bespara fadern det förfärliga återseendet.

Jag växte upp, och jag minns alltid Makar bland tjänarna på vår gård. Han flyttade icke bort, som de flesta andra, efter

1. ÖSTRAAT-BORGEN, som den 29 nov fullständigt ödelades af eld.
2. BORGKAPELLET. En del af inredet lyckades man rädda.

Det historiskt ryktbara norska herresätet Östraat vid Trondhjemsfjorden lades natten till den 29 nov. i aska genom åskeld, hvilken på grund af den rådande starka stormen fullständigt trotsade släckningsarbetet. Med stora ansträngningar lyckades man rädda det väsentligaste af det oersättliga inventariet i slottskapellet, däribland predikstolen, några holländska målningar och en del dyrbara ornament.

Den timade händelsen innebär en nationalförlust för Norge, en förlust så mycket smärtsammare som landet är jämförelsevis fattigt på märkligare byggnadsverk från gångna tider.

Östraat var sålunda den enda medeltida borgen i det nordenfjeldska Norge, ledande sina anor tillbaka ända till 1100-talet. Vidtomfattande till-

Forts. sid. 174.

Efter fotografier af

3. OVE BJELKES KYRKBÄNK.

Kliché: Kom. A.-B. Bonst Sülveersparre, Sthlm—Gbg.

4. UTSIGT FRÅN TORNET.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

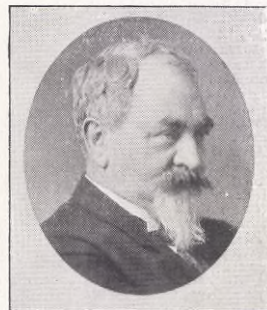
F. A. O. BELFRAGE.
F. d. Distriktsläkare. — Göteborg. — 75 år 8 Dec.*

A. E. E. FÖRBERG.
Hofdentist. — Stockholm. — 65 år 1 Dec.*

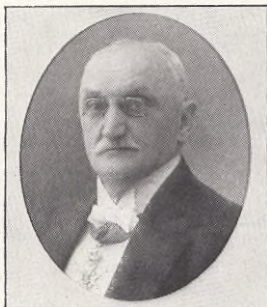
W. E. HEDELIUS
Lektor. Fil. Dr. — Göteborg. — 65 år 10 Dec.*

A. V. ANDRÉN.
Konstnär. — Stockholm. — 60 år 7 Dec.*

R. T. HENNINGS
Direktör. — Sanda. — 75 år 12 Dec.*

K. V. K. HÅRD AF SEGERSTAD.
Direktör. — Munksjö. — 65 år 6 Dec.*

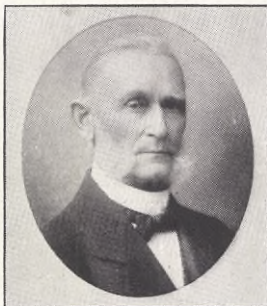
D. M. LYCKHOLM.
Direktör. — Göteborg. — 60 år 9 Dec.*

P. A. NORDEMAN.
Direktör. — Södertelje. — 50 år 4 Dec.*

O. NORDLANDER.
Kontr.-prost, Kyrkoherde. — Loos. — 75 år 29 Nov.*

L. E. LARSSON.
Godsegare. — Torpunga. — 70 år 8 Nov.*

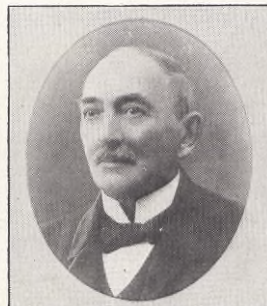
G. A. BORELL.
Brukspatron. — Tofterum. — 70 år 21 Nov.*

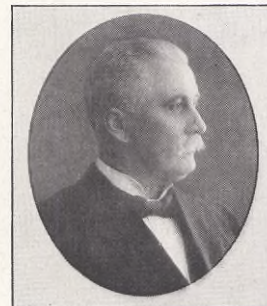
E. EKEDAHL.
Dompros. Fil- och Teol. d. Växiö. — 60 år 4 Dec.*

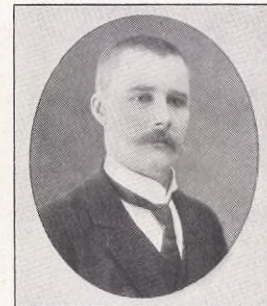
J. G. LINDEROTH.
Urfabriksidkare. — Stockholm. — Har donerat 100,000 kr.*

C. G. BRINCK.
F. d. Trafikchef. — Stockholm. — 70 år 28 Nov.*

G. L. BÄARNHJELM.
Stationsinspektör. — Säfte. — 65 år 10 Dec.*

J. V. GRANATH.
Baningentörsassistent. — Ludvika. — 50 år 26 Nov.*

* Data å nästa sida.

FREDRIK (FRITZ) BELFRAGE. Stud.-ex. 60, med. lic. 70, distr.-läk. i Göteborg 70—04, med. hedersdr. i Upsala 93; v. ordf. o. ekon. dir. f. Göteborg. sjukhem, ordf. i styr. f. Sjuksköt. pens. o. underst. fond. Led. af styr. f. Göteborg. högskola sedan 04, led. af Vet. o. Vitt.-sam. i Göteborg. Led. af stadsfullm. 91—03.

ELFÖ FÖRBERG. Tandl.-ex. 75, dent. schir. dr. i Philadelphia 76, prakt tandläkare i Stockholm 76—85, höfdestist sedan 84. Adj. led. i Karol. inst. komm. f. undervisn. ordn. v. tandläk. inst. 97, sakkunnig v. tillsätt. af lärareplatser v. inst. 97 o. 1900; pres. eller v. pres. v. ett flertal tandläk.-kongresser i utlandet, hederspres. v. internat. odont. kongr. i Berlin 09. Har utt. stort antal fackmannaskr. Ordf. i styr. f. bankirbol. Alb. Söderberg & Co m. fl. v. ordf. i Stockholms nya sällsk.-a-b. Betydande samlare af antikviteter o. eger ett utvaldt bibliotek.

EMIL HEDELJUS. Stud.-ex. 71, fil. dr. 88, lärov.-adj. i Göteborg 82, lektor i mat. o. fys. v. Göteborg. h. latinlärov. sedan 11; lär. v. Göteborg. handelsinst. sedan 85, v. Göteborg. nya elem.-lärov. f. ll. 84—12, v. Göteborg. gymn. f. ll. sedan 08. Inspekt. f. Göteborg. priv. elem.-lärov. f. ll. 97—12. Led. af Göteborg. domkapitel sedan 11, led. af kyrkoråd. Led. af dir. f. ränte- o. kap.-försäkr.-anst. sedan 88.

VICTOR (VICKE) ANDREN. Utg. fr. Konstakad. 82, tekn. i den illustr. pressen o. illustr. af bokarbeten, dekor. mål. Led. af Konstakad. Bellmansångare.

RUDDOLF HENNINGS. Stud.-ex. 59, utex. fr. Ultuna landtbl.-inst. 63; inspekt. förvalt. o. arend. 63—10, sedan sistn. är arend. af egenh. Sanda. Framstående agronom. Styr.-led. i Ultuna landtbl.-inst. 78—89, led. af styr. f. Stat. centr. försöksverks. sedan 06, ordf. i styr. f. Stat. profn.-anst. i Ultuna o. Alnarp, led. af hushålln.-sällsk. förvalt. utsk. m. m. Led. af Landtbl.-akad. föredrag. f. dess landtbl. afd., dess hedersled. o. inneh. af dess gulmed. o. dess jub. med., inneh. af hushålln.-sällsk. gulmed. Biografi o. helsid.-portr. ärg. VIII:38.

KARL HÅRD AF SEGERSTAD. Stud.-ex. 72, anst. h. Ankarsrums brukseg. 73—77, kont. chef v. Husqvarna vapenfabr.-a-b. 77—98, verkst. dir. f. Munksjö a.-b. sedan sistn. år. Ordf. i styr. f. Riksb. afd.-konst. i Jönköping sedan 02. Ordf. i komm.-st. Landst.-man o. stadsfullm., led. af kyrkoråd. o. af styr. f. oif. arbetsförmål.

MELCHER LYCKHOLM. Inneh. af den stora bryggerifirman J. W. Lyckholm & Co i Göteborg. Led. af Sv. Bryggerifören. styr. sedan 97. Komm.-fullm. i Örgryte sedan 85, dess ordf. sedan 1900. Led. o. kassaforvalt. i skolrådet, led. af kyrkorådet. Landstingsman sedan 97 v. ordf. 1900, ordf. i landstinget o. dess förvalt. utsk. sedan 11. Led. af hushålln. sällsk. förvalt.-utsk. 08—12, styr. led. i länets spaib. led. af Göteborgs Musei styr. o. af styr. f. Göteborgs trädgårdsören. På sin tid ordf. i styr. f. Mölndals sjukstuga. Ordf. i Örgryte skyttefören. Styr.-mäst. i Sällsk. W. ö. Stamloge, ordf. i Östgöta gille i Göteborg. Ordf. i styr. f. Nordiska kullager a.-b 14, v. ordf. i styr. f. Lindholmens verkst. a.-b. sedan 15, styr.-led. i Borgviks bruks a.-b. sedan 14, i Kyr-

kebysn sulfit a.-b. sedan 15. Led. af Riksd. A. K. 1900—08, led. af Riksd. F. K. sedan 09; tidigare led. af tillf. o. sersk. utsk. led. af bevilln.-utsk. sedan 12 (suppl. 04).

PER NORDEMAN. Afg.-ex. fr. Tekn. högsk. 90, ing. v. Jonsereds fabr.-a-b. 90, chefling. v. dess mek. verkst. 95; fabr.-disp. v. Maskinfabr.-a.-b. Scania i Malmö 05, verkst. dir. i a.-b. Scania-Vabis sedan 11.

OLUF NORDLANDER. Stud.-ex. 63, prestex. o. prestv. 80, past.-ex. 84, kyrkoh. i Loos sedan sistn. år, kontr.-prost i Ljusnans kontr. sedan 11. Den "förste infödde stud. förste inf. kyrkoh. o. förste inf. prost".

ERIC LARSSON. Eg. egend. Torpunga i Västm. län. På sin tid landstingsman, ordf. i komm.-st.

GUSTAF BORELL. Övertog, efter afslut. skol- o. jordbr.-studier skötsel af Ankarsrums bruks jordegend.; inköpte 98 Toiverrums bruk. Mångårig led. af hushålln. sällsk. förvalt.-utsk. o. sedan 06 sällsk. v. ordf., mångårig ordf. i S. Tjusts hushållsgille o. v. ordf. i landtm.-klubben. Landstingsman sedan 92, v. ordf. sedan 12; dess led. af styr. för Hultsfred—Västerv. jernv. a.-b. ordf. i trafikkomm. Ordf. i skogsv.-styr. led. af veterinärstyr. m. m. Ordf. i styr. f. Stockh. diskontobanks afd.-kontor i Vimmerby. Ordf. i komm.-st., led. af komm.-nmd., kyrko- och skolråd. Erh. 15 hushålln.-sällsk. stora gulmedaljer.

ESAIAS EKEDAHL. Stud.-ex. 76, fil. dr. 86, teol. dr. 07; prestv. 90, lektor i krist. o. fil. i Växjö samt kyrkoh. i Öjaby s. å., prost i Kinnevalds kontr. 93—94 o. sedan 08. Inspekt. f. folkskollär.-sem. i Växjö sedan 07, domprost der sedan 11. Stadsfullm. 13—16.

JOHN LINDEROTH. F. 48. Övertog 72 ledarskapet i G. W. Linderoths urfabrik i Stockholm, hufvudmakare 84. Hedersled. af Sv. umakarför. 02, af Köpenhams umakarför. 96, ordf. i styr. i Stockholms umakaresoc. och i Sv. Urmusets nmd. fullm., i kassaforvalt. i Stockh. fabr. fören.; stadsfullm. 04—06; ordf. i Fabr. fattig-kassedir. i Borgerskär. 50 äldste i 1848 års män; en af Herrar 100 män. Har i dagarna med anledning af Linderotska urfabrikens 100-årsjubileum donerat 100,000 kr. t. fabriksfattigkassan, o. 15,000 kr. t. andia ändamål samt desutom skänkt ett tornur till stadshuset. Biografi o. helsid.-portr. ärg. XIV:33

KARL BRINCK. Stud.-ex. 69, anst. v. Stat. jernv. 73, stat.-insp. i Stortien 81, i Östersund 85, i Luleå 94, trafikinsp. der 98, distr.-chef i V. distr. 02—12.

LUDVIG BÄÄRNHIEM. Stud.-ex. 71, anst. v. Bergsl. jernv. sedan 72, stat.-insp. i Säfile sedan 79. Led. af komm.-nmd 82—84, ing. f. allm. arb. o. ordf. i byggn.-nmd 83—14, led. af helsov.-nmd 83; v. ordf. komm. s. 83 dir. f. spritbol. 04.

JOHAN GRANATH. Und.-off.-ex. 88, afg. fr. tekn. skola 95, öfverbanmäst. 99, baning.-ass. 12, sekt.-förestånd Göteborg—Stockh—Gefle; arbetsled. v. större brobyggn. 90—07. Led. af S. W. B. pens.-fullm. i Stockholm 06—12, led. af komm.-nmd 04, af municip.-nmd 14, af köp. fullm. s. a., ordf. i komm.-fören. 11, allt i Ludvika. Styr.-led. Ludvika lärov. och i tekn. aftonskolan.

VÄRLDSKRIGET.

Under sista novemberveckan utspelades på Rumäniens slagfält händelser, som utgöra ett af världskrigets afgörande kapitel. Rumäniens "ödes-timmå", som var slagordet, innan landet beslöt sig för kriget, tycks ha ingått. Allt intresse koncentrerade sig på den serie af framgångsrika operationer, som *Falkenhayn* i norr och väster, af *Mackensen* i söder och öster genomfördes med *Bukarests omringning* som slutmål.

Från *Predealhället* rakt i norr från Bukarest gjordes så vitt man kan döma inga nämnvärda ansträngningar af centralmaktens härar att rycka ner genom dalföret mot huvudstaden; sannolikt är också här det rumäniska motståndet starkast. I den väster härom flytande *Arjeschudalen* måste däremot rumänerna ge vika. Den sista dagen i november voro tyskar och österrikare herrar i den viktiga järnvägsknuten *Piteshti* vid Arjeshu, och vid samma tid hade den längre norrut i bergstrakterna belägna staden *Kampulung* fallit.

Redan den 27 var hela *Aluta-* eller *Altlinjen* (öster om Valakiets huvudstad Crajevo) i centralmaktens våld, staden *Rimnik* vid Alutas öfre lopp intagen, och den 28 erövrades järnvägsslutpunkten *Curtea de Arges* vid öfra Arjeschu.

Mackensens trupper hade söder ifrån ryckt fram öfver Donau och intagit först *Alexandria*, sydväst om Bukarest, därefter *Giurgevo*, där järnvägen söderut från Bukarest slutar, och, den 1 dec., börjat en ytterst hotande framrykning mot floden *Arjeschu* strax söder om huvudstaden. Hela situationen var nu den, att centralmaktens och bulgarernas gemensamma stridsfront förkortats med omkring 250 km., och både taktiskt och strategiskt betydde deras ställning ett afgjordt övertag gentemot rumänerna med deras hjälpare ryssarne. Den 2 dec. började Bukarests belägring. Staden bombarderades af massor af luftskepp och flygmaskiner. Storfursten *Nikolaus* har blifvit befälhafvare för det rysk-rumäniska försvaret, och man får nu se hvad denne kan göra för de rumäniska stridskrafternas räddning. Hittills tycks återtagandet ha försiggått regelbundet att döma af de

relativt små fångsiffror, som de tyska segerrapporterna innehålla.

Af de öfriga fronterna är det egentligen blott den *macedoniska* och *ryska* som utvecklat någon resultatbringande stridsverksamhet. Man vet emellertid i fråga om den förra knappt mer än att hårda strider förekommit; fransmän och serber rapportera framgångar norr om *Monastir*, där bl. a. höjden 1050 stormats; enligt en tysk rapport åter skulle ententetrupperna ha lidit kännbara motgångar.

På *östfronten* utkämpades en del lokala strider i *Skogskarpatterna*, där ryssarne satte in en offensiv. Norr om banan Tarnopol—Zloczow förekom en tysk offensivstöt. Likaså vid *Stochod*. Vid *Zlota Lipa* drevio turkiska trupper ryssarne tillbaka.

I *väster* spelade uteslutande artilleriet någon roll. Natten till den 28 företogo *tyska luftkryssare* ett nytt angrepp mot England, denna gång riktadt mot masugnsdistrikten i mellersta delen. *Två* af zepelinarne nedskötötes.

Enligt ett Athentelegram skulle *Venezelos regering* ha förklarad *Bulgarien krig*. *Situationen i Athen* tog en kritisk vändning, då kung Konstantins regering den 1 dec. vägrade att utlämna *grekiska arméns vapen*, såsom franske amiralen Fournet å ententens vägnar fordrat.

Forts. fr. sid. 172.

Byggnader gjordes åren 1654—56 af den dåvarande ägaren Norges rikes kanslär Ove Bielke. Slottet har under sin tillvaro innehafts utom af den Bielkeska familjen af ett flertal andra af landets inlytelserikaste släkter. Bland ägarne kan nämnas fru Inger Ottosdotter Gyldenlöve, huvudgestalten i Henrik Ibsens berömda verk "Fru Inger till Östraat". Slottet och dess samlingar af dyrbara forminnen rönte under en följd af år en rätt omild medtard och prisgäfvos att ett fortskridande förfall ända tills man för några år sedan, efter det att allmänheten fått sin uppmärksamhet fäst på de stora historiska värden, som här hotades med förstörelse, igångsatte ett vidtomfattande restaureringsarbete.

I höst hafva arkitekten Harboe Ree och dr. F. Wallem bedrifvit ingående arkeologiska studier på Östraat och tagit en mängd fotografier därifrån i och för sitt i dagarna på F. Bruns förlag i Trondhjem utkomna praktverk om borgen Östraat. En del af dessa intressanta fotografier återgifvas i föreliggande nummer.

INNEHÅLL: *Vitalis Norström* (biografi o. helsidesporträtt). — *Tronskiftet i Österrrike*. Ungern. — *Östraat*. — *Världskriget*. — *Bilder till den svenska och utländska dagskyonkan*. — *Veckans porträttgalleri*. — *Teodor*. Berättelse af *Marika Stjernstedt*.

NORDISKA MUSEETS SENASTE FÖRVÄRF.

2. PREDIKSTOLEN I SEGLORA KYRKA (Västergötland) hvilken snart skall resas på Skansen.

1. ÄTTEN "DE GEERS" VANDRINGSKISTA.
3. INTERIÖR FRÅN UTSTÄLLNINGEN AF NORD. MUSEETS NYFÖRVÄRF.
I midten en gammaldags "herrskapsvagn" från Hålfard. E. S. DAHNS STOCKHOLMSFOTOGRAF.

Nordiska museet har öppnat en utställning af föremål som förvärfvats under det nu snart gångna året. Det är en mycket instruktiv exposition med ett stort antal högtintressanta nummer. En stor del tillhör Seglora kyrka i Västergötland, hvilken snart skall resas på Skansen, såsom altarsilver, messingskronor, ett epitafium m. m. En praktpjes är en likkista med bronsornamentik som stammar från Finspong och som användts som transportkista för de Geerska ätten samt fört dess medlemmar på platser där de aflidit till familjegodset Leufsta. Bland öfriga

mer märkliga föremål märkas en snapphanebössa, gamla Dalaur, redskap, bonader och pellar.

NORRA HALLANDS FORNMINNESFÖRENINGENS NYA MUSEILOKAL: LOFTET Å VARBERGS FÄSTNINGS MELLERSTA PORT. Amatörfoto. A. C. Westlund, Varberg.

Norra Hallands fornminnesförening, som under sistlidne august månad bildades i Varberg närmast med syftemål att åt staden och orten rädda de föremål af Bexellska samlingarna, som voro af halländskt ursprung, hvilka tillika med en hel del andra fornsaker då gingo under klubban, bedrifver en liflig verksamhet. Någon museilokal har emellertid ännu icke föreningen. Det är icke uteslutet, att föreningen kan erhålla mellersta fästningsportens öfversta våning till provisorisk museilokal.

Pressfoto. Bild af Skulptörparens. ERIK DAHLBERGSRELIEF I GRANIT AF N. SANTESSON. Text å sid. 167.

CERNAVODA — CONSTANZA.

1—2. CERNAVODA, den af von Mackensens armé eröfrade staden i Rumänien, med den berömda stora bron öfver Donau. 1. Tyska och bulgariska trupper vid brons ingång från öster. 2. Trupper i arbete på brons fullständiga återställande i och för trupptransporter öfver Donau. — 3—4. CONSTANZA, von Mackensens första betydande eröfring i Dobrudscha. Den viktiga rumäniska hamnstaden vid Svarta hafvet innehade ofantliga upplag af säd och petroleum. 3. Tre stora sädesmagasin, hvarje rymmarde 750 tusen tunnor säd. 4. Några i brand skjutna petroleumtankar, däraf största delen räddades.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd.

För Berättelser och Historietter gäller oovillkorligt förbud.